

HLAS ROZUMU

1

Prišla k nemu nadránom.

Vstúpila veľmi opatrne, potichu, stúpala bez šelestu, preplávala komnatou ako príznak, ako vidina, jediný zvuk, čo sprevádzal jej pohyby, vydával plášť bez rukávov otierajúci sa o nahú pokožku. A predsa práve tento zanedbateľný, sotva počuteľný šelest zobudil zaklínača, no možno ho len vytrhol z polospánku, v ktorom sa monotónne pohojďával, ako keby v bezodnej hlbine, vznášajúc sa medzi dnom a hladinou pokojného mora, uprostred ľahučko zvlne-
ných stužiek chalúh.

Nepohol sa, ba ani sa nezachvel. Dievča priplávalo bližšie, zho-
dilo zo seba plášť, pomaly, váhavo oprelo zohnuté koleno o okraj postele. Pozoroval ju spod prižmúrených mihalníc, no stále nedal najavo, že nespí. Dievča sa opatrne vyšvihlo na lôžko, sadlo si naňho a obomklo ho stehnami. Podopreté vystretými rukami mu poštekľilo tvár vlasmi voňajúcimi rumančekom. Rozhodne a akoby nedočkavo sa sklonilo, hrotom prsníka sa dotklo jeho viečka, líca, úst.

Usmial sa, veľmi pomalým pohybom, jemne a opatrne ju chytil za plecía. Vystrela sa, aby unikla jeho prstom, žiarivá, plná vnútorného prísvitú, zastretá vlastným jasom v hmlistom svetle svitania. Pohol sa, dôrazným tlakom obidvoch rúk mu však zabránila zmeniť polohu, ľahkými, ale rozhodnými pohybmi bedier sa domáhala odpovede.

Odpovedal. Už necúvala pred jeho rukami, pohodila hlavou dozadu, potriasla vlasmi. Pokožku mala chladnú a prekvapujúco hladkú. Oči,

ktoré uvidel, keď tvár nachýlila k jeho tvári, boli veľké a čierne ako oči rusalky.

Kolísavo sa vnoril do rumančekového mora, ktoré sa rozvlnilo a rozšumelo, pohltilo pokoj.

ZAKLÍNAČ

I.

Neskoršie sa povrávalo, že ten človek priputoval zo severu od Povrazníckej brány. Šiel pešo, osedlaného koňa viedol za uzdu. Popoludnie už pokročilo, povrazníci a klampiari už pozatvárali obchodíky a ulička bola prázdna.

Bolo teplo, no ten človek mal cez plecia prehodený čierny plášť. Strhával na seba pozornosť.

Zastavil sa pred hostincom *Starý Narakort*, na chvíľu postál, započúval sa do máteže hlasov. Krčma bola, ako obyčajne v takomto čase, plná ľudí.

Neznámy do *Starého Narakortu* nevstúpil. Viedol koňa ďalej, na dolný koniec uličky. Tam stála ďalšia krčma, menšia, volala sa *U lišiaka*. Bola takmer prázdna. Nemala najlepšiu povesť.

Krčmár zdvihol hlavu sponad súdka s kvasenými uhorkami a skúmavo si premeral hosťa. Cudzinec, ešte stále v plášti, stál pred výčapným pultom strnulo, nehybne, mlčky.

– Čo dáme?

– Pivo, – ozval sa neznámy. Hlas znel nepríjemne.

Krčmár si otrel ruky o plátennú zásteru a naplnil hlinený džbánok. Džbánok bol otlčený.

Neznámy nebol starý, no vlasy mal takmer celkom biele. Pod plášťom nosil ošúchanú koženú kamizolu so šnurovaním pod krkom a na pleciach. Keď si zložil plášť, všetci si všimli, že na popruhu má za chrbtom zavesený meč. Nebolo na tom nič čudné, vo Vyzime skoro všetci chodili ozbrojení, nikto však nenosil meč na chrbte ako luk či tulec.

Neznámy si nesadol k stolu medzi nepočetných hostí; zostal stáť pri výčape a prenikavými očami prebodoval krčmára. Uhol si zo džbánu.

– Hľadám nocľah.

– Nemáme, – zavrčal krčmár s pohľadom upretým na hostíve zaprášené, špinavé čizmy. – Spýtajte sa v Starom Narakorte.

– Radšej by som zostal tu.

– Nemáme. – Krčmár konečne rozpoznal prízvuk neznámeho. Bol to Riv.

– Zaplatím, – povedal cudzinec potichu, ako keby neisto.

Práve vtedy sa začal celý ten nešťastný príbeh. Poďobaný miesiželezo, ktorý od chvíle príchodu nespúšťal z cudzinca mrzutý pohľad, vstal a pristúpil k výčapnému pultu. Jeho dvaja pajtáši si zastali za ním, nie ďalej ako na dva kroky.

– Nie je tu miesto, ty odroň, tulák z Rivy, – zachrčal poďobaný a postavil sa tesne vedľa neznámeho. – Vo Wyzime nepotrebujeme takých, ako si ty. Toto je slušné mesto!

Neznámy si vzal džbánik a poodstúpil. Pozrel sa na krčmára, ten sa však jeho pohľadu vyhol. Ani mu na um neprišlo brániť Riva. Koniec koncov, kto už má rád Rivov?

– Každý Riv je zlodej, – pokračoval poďobaný; zavialo to od neho pivom, cesnakom a zlosťou. – Počuješ, čo hovorím, papľuh?

– Nepočuje. Nasrali mu do uší, – pridal sa jeden z tých v úzadí, druhý sa zarehotal.

– Zaplať a strať sa! – skríkol poďobaný.

Neznámy naňho až teraz obrátil oči.

– Dopijem pivo.

– Pomôžeme ti, – sykol miesiželezo. Vyrzil Rivovi džbánok z ruky a zároveň ho schmatol za plece; prstami obomkol remeň prekrížený cez cudzincovu hrud'. Jeden z tých zozadu zdvihol päšť na úder. Cudzinec sa na mieste skrčil a zbavil poďobaného rovnováhy. Meč pri taseaní z pošvy zasýčal a nakrátko sa zablysol vo svetle kahancov. Všetko sa zvirilo v pohybe. Krik. Ktosi zo zvyšných hostí sa vrhol k dverám.

Zrachotila padajúca stolička, hlinené nádoby hlucho treskli o dlážku. Krčmár s roztrasenými ústami sa pozeral na ohavne rozťatú tvár miesiželeza, ktorý márne zatínal prsty do brehu výčapného pultu, kľžal sa a strácal z očí, ako keby sa topil. Obaja jeho kumpáni ležali na dlážke. Jeden nehybne, druhý sa zvíjal a chvel v rýchlo sa zväčšujúcej tmavej mláke. Vo vzduchu vibroval a zraňoval uši tenký, hysterický ženský krik. Krčmár sa roztriasol, nabral dych a začal vracat.

Neznámy cúvol k stene. Bol v strehu, prikrčený a napätý. Meč držal oboma rukami, hrotom čepele krúžil vo vzduchu. Nikto sa nehýbal. Hrôza ako studené blato oblepila tváre, ochromila údy, upchala hrdlá.

S rámusom a treskotom sa do krčmy vrátili traja drábi. Museli byť niekde neďaleko. Remencami ovinuté palice mali v pohotovosti, no pri pohľade na mŕtvolý okamžite tasili meče. Riv sa pritisol chrptom k stene, ľavou vytiahol spoza sáry dýku.

– Zahod' to! – zreval jeden z drábov chvejúcim sa hlasom. – Zahod' to, lotor! Pôjdeš s nami!

Druhý dráb odkopol stôl, ktorý mu bránil dostať sa k Rivovi zboku.

– Utekaj po ľudí, Treska! – skríkol na tretieho, čo zostal neďaleko dverí.

– Netreba, – neznámy sklonil meč. – Pôjdem sám.

– Pôjdeš, psia chamraď, ale na povraze! – rozohnil sa ten roztrase-
ný. – Odhod' meč, lebo ti rozfaklím gebuľu!

Riv sa narovnal. Rýchlo zasunul čepeľ pod ľavú pazuchu a pravou rukou smerom k drábom načrtol vo vzduchu komplikované, rýchle znamenie. Zablysli sa nity, nahusto nabité na manžetách koženej kazajky dlhých až po lakeť.

Strážnici okamžite ustúpili a tvár si zakryli laktami. Ktorýsi z hostí vstal, iný sa opäť pobral k dverám. Žena sa znovu rozkričala, divo a prenikavo.

– Pôjdem sám, – zopakoval neznámy kovovo rezonujúcim hlasom. – A vy traja kráčajte popredu. Zavediete ma ku kastelánovi. Nepoznám cestu.

– Áno, pane, – zahundral dráb so sklonenou hlavou. Vykročil k dverám a neisto sa obzeral. Dvaja ďalší náhlivo vyšli za ním, otočení chrbtom. Neznámy vykročil v ich stopách, len čo schoval meč do pošvy a dýku za sáru čižmy. Keď prechádzal okolo stolov, hostia si zakrývali tvár cípmi kabátcov.

II.

Velerad, wyzimský kastelán, sa poškrabal na podbradku a zamyslel sa. Nebol ani poverčivý, ani bojazlivý, ale nešlo mu pod fúzy zostať s bielovlasým osamote. Napokon sa rozhodol.

– Môžete odísť, – prikázal drábom. – A ty si sadni. Nie, tu nie. Tam ďalej, nech sa páči.

Neznámy si sadol. Nemal už ani meč, ani čierny plášť.

– Počúvam, – povedal Velerad a pohladkal ťažký buzogán ležiaci na stole. – Som Velerad, kastelán Wyzimy. Čo mi chceš povedať, zbojník, ešte kým pôjdeš do temnice? Traja zabíť, pokus o urieknutie, naozaj solídne, celkom solídne. Za takéto veci u nás vo Wyzime narážame na kôl. Ale ja som stelesnená spravodlivosť, takže ťa najskôr vypočujem. Hovor.

Riv si rozopol kazajku a zo záhrenia vytiahol zvitok bielej kozľacej kože.

– Na krížnych cestách, po krčmách toto pribíjate, – prehovoril ti cho. – Je pravda, čo sa tam píše?

– Nuž, – zahundral Velerad pri pohľade na runy vyleptané v koži. – Vec sa má tak. Že mi to hneď neprišlo na um. Nuž, je to pravda, tá najpravdivejšia. Podpísal to Foltest, kráľ a vládca Temerie, Pontaru a Mahakamu, čo znamená, že to musí byť pravda. Ale vyhláška je vyhláška, a zákon je zákon. Tu vo Wyzime dozerám na zákon a poriadok ja! Ľudí zabíjať nedovolím! Pochopil si?

Riv kývol hlavou, že pochopil. Velerad nahnevane zafunel:

– Zaklínačský znak máš?

Neznámy siahol do záhrenia a vytiahol okrúhly medailón na striebornej retiazke s hlavou vlka s vycerenými tesákmi.

– Máš nejaké meno? Akékoľvek, nepýtam sa zo zvedavosti, je to len pre zjednodušenie rozhovoru.

– Volám sa Geralt.

– Môže byť aj Geralt. Z Rivie, hádam podľa prízvuku.

– Z Rivie.

– Tak fajn. Vieš čo, Geralt? S týmto, – poklepal Velerad otvorenou dlaňou po vyhláške, – s týmto si daj pokoj. To je príliš závažná vec. Pokúšali sa o to už mnohí. Toto, bratku, nie je to isté ako skolíť zo pár lumpov.

– Viem. Toto je môj fach, kastelán. Stojí tu: odmena tritisíc ore-nov.

– Tri tisícky, – Velerad odul pery. – A k tomu kráľova dcéra za ženu, ako vravia ľudia, aj keď toto tam milostivý Foltest nedopísal.

– Princezná ma nezaujíma, – povedal pokojne Geralt. Sedel nehybne s rukami na kolenách. – Píše sa tam: tritisíc.

– Čo sú toto za časy, – vzdychol si kastelán. – Čo sú to za prašivé časy! Kto by si bol pred dvadsiatimi rokmi vôbec predstavil, že budú existovať takéto profesie? Ach, neprišlo by to na um ani opi-tému! Zaklínači! Potulní zabijaci baziliškov! Podomoví krotitelia drakov a vodníkov! Geralt? Dovoľuje tvoj cech piť pivo?

– Pravdaže.

Velerad tleskol dlaňami.

– Pivo! – zavolať. – A ty, Geralt, sadni si bližšie. Čo sa budem okúňať.

Pivo bolo studené a spenené.

– Prašivá doba nastala, – pokračoval Velerad v monológ, len čo si odpil z pollitra. – Kadejakej hávede sa nakotilo. V horách v Mahakame sa to len tak hemží strašidlami. Po lesoch kedysi zavýjali vlci, no teraz nanajvýš príznaky, lesní škriatkovia, kam okom fľochnes, vlko-lak alebo iná skaza. Po dedinách rusalky a strigy unášajú deti, už ich zmizli stovky. Choroby, o akých nikto kedysi ani nepočul, až vlasy dupkom vstávajú. No a na dôvažok toto! – postrčil kožený zvitok po doske stola. – Nijaký div, Geralt, že je taký dopyt po vašich službách.

– To je kráľovská vyhláška, kastelán, – Geralt zdvihol hlavu. – Poznate aj podrobnosti?

Velerad sa zaklonil na stoličke a preplietol si ruky na bruchu.

– Podrobnosti, vravíš? Nuž, poznám. Nie síce z prvej ruky, ale zo spoľahlivých zdrojov.

– Akurát o to mi ide.

– Takže ty si takýto vytrvalý. No, ako chceš. Počúvaj, – Velerad si odpil z piva, stíšil hlas. – Naš milostivý Foltest nám ešte ako princ, za vlády starého Medella, svojho otca, ukazoval, čo dokáže, a dokázal veľa. Rátali sme s tým, že postupom času ho to prejde. No zatiaľ krátko po svojej korunovácii, hneď po smrti starého kráľa, Foltest prekonal sám seba. Všetkým nám z toho padli sánky. Stručne povedané, urobil dieťa svojej vlastnej sestry Adde. Adda bola od neho mladšia, vždy sa držali spolu, ale nikomu ani vo sne neprišlo na um, no, možno ak kráľovnej... Skrátka: Dívame sa, a zrazu má Adda takéto brušisko a Foltest začína rozprávať o sobáší. So sestrou, veril by si, Geralt? Situácia bola čertovsky napätá, lebo v tom čase si Vizimir z Novigradu zmyslel vydať za Foltesta svoju Dalku, vyslal poslov, a tu bolo treba kráľa držať za ruky aj nohy, lebo chcel ujsť a potupiť tak česť poslov. Podarilo sa, chvalabohu, lebo urazený Vizimir by nás zodrel z kože. Napokon sa s Addinou pomocou – tá bračeka presvedčila – podarilo sopliakovi tú unáhlenú svadbu vyhovoriť. No a potom Adda v určenej čase porodila, a bolo. A teraz počúvaj, lebo až teraz sa to začína. To, čo sa narodilo, veľa ľudí nevidelo, ale jedna pôrodná babica vyskočila z okna veže a zabila sa, druhá sa pomiatla a dodnes je šibnutá. Myslím si teda, že ten arcipankhart nebol nijako extra krásny. Bolo to dievčatko. Zomrelo napokon hneď, ako sa narodilo, vidí sa mi, že nikto sa príliš neponáhľal podviazať pupočnú šnúru. Na svoje šťastie Adda neprežila pôrod. A vtedy, bratku, Foltest zasa urobil zo seba hlu-páka. Arcipankharta bolo treba spáliť alebo, čo ja viem, zakopať niekde na pustom mieste, a nie ho uložiť do sarkofágu v podzemí paláca.

– Teraz to je už zbytočné rozoberať, – zdvihol hlavu Geralt. – V každom prípade sa patrílo zavolať niekoho z Vedomcov.

– Máš na mysli tých vydriduchov s hviezdíčkami na klobúku? Ale veď tých sa tu zbehlo hádam aj desať, hneď keď vyšlo najavo, čo leží v tom sarkofágu. A čo z neho za noci vylieza. A nezačalo to vychádzať hneď, kdeže. Sedem rokov od pohrebu bol pokoj. Až tu raz v noci, akurát bol spln, v paláci rev, krik, zmätok! Načo veľa rozprávať, vyznáš sa v tom, vyhlášku si čítal. Dojča v rakve vyrástlo, a to poriadne, ba aj zuby mu narástli, ako sa patrí. Slovom, striga. Škoda, že si nevidel mŕtvoly. Tak ako ja. Určite by si Wyzimu obišiel širokým oblúkom.

Geralt mlčal.

– Vtedy, – pokračoval Velerad, – ako som už povedal, k nám Foltest zvolal celú kopu čarodejníkov. Prekrikovali sa navzájom, divže sa nepohlušili tými svojimi drúkmi, čo vraj nosia na odháňanie psov, ak ich niekto nahucká. A myslím si, že psov huckajú pravidelne. Prepáč, Geralt, ak máš na čarodejníkov iný názor, v tvojej profesii ho máš určite, ale podľa mňa sú to darmožráči a hlupáci. Vy, zaklínači, vzbudzujete v ľuďoch väčšiu dôveru. Prinajmenšom ste, takpovediac, praktickí.

Geralt sa usmial, no neozval sa.

– No ale k veci. – Kastelán nazrel do pohára, dolial pivo sebe aj Rivovi. – Niektorí čarodejníci neradili až také hlúposti. Jeden navrhoval spáliť strigu spolu s palácom aj sarkofágom, iný radil odťať jej hlavu rýľom, ostatní sa prikláňali k zatlčeniu osikových kolíkov do rôznych častí tela, samozrejme za dňa, keď čertica spí v truhle, unavená po nočných radovánkach. Bohužiaľ, našiel sa jeden, šašo v špičatej čiapke na lysej lebke, hrbatý pustovník, ktorý si zmyslel, že to sú čary, že sa dajú odčarovať a zo strigy sa znovu stane Foltestova dcérka, pekná ako obrázok. Treba iba v krypte presedieť celú noc a hotovo, bude po všetkom. Hneď potom, predstav si, Geralt, aký to bol somár, šiel na noc do zámockej hrobky. Lahko si domyslíš, veľa z neho nezostalo, hádam len čiapka a palica. No Foltest sa držal toho nápadu ako kliešť. Zakázal akékoľvek pokusy o zabitie strigy a zo všetkých možných kútov krajiny do Wyzimy posťahoval šarla-

tánov, aby odčarovali strigu a urobili z nej princeznú. To ti teda bola strakatá zberba! Kadejaké skrútené babizne, kadejaké kaliky, špi-naví, bratku, zavšivení, až by ti ich prišlo ľúto. No a hor sa čarovať, hlavne nad plnou miskou a pri pive. Pravdaže, podaktorých Foltest alebo radcovia rýchlo odhalili, zopár ich dokonca obesili na palisádach, ale primálo, primálo. Ja by som ich povešal všetkých. To, že striga v tom čase každú chvíľu niekoho zachlomaždila a podvodníkov ani ich zaklínadlá si vôbec nevšímala, hádam nemusím spomínať. Ani to, že Foltest už v paláci nebýval. Nebýval tam už nikto.

Velerad prerušil rozprávanie, napil sa piva. Zaklínač mlčal.

– A takto to, Geralt, pokračuje dobrých šesť rokov, keďže sa to narodilo zhruba pred štrnástimi rokmi. Mali sme v tom čase trocha iné starosti, lebo sme sa pobili s Vizimirom z Novigradu, ale z pochopiteľných, solídnych príčin – išlo nám o presúvanie hraničných stĺpov, nie o nejaké dcérky alebo svadobné dohody. Mimochodom, Foltest už začína naznačovať čosi o sobáša a registruje ponuky susedných dvorov, ktoré kedysi zvykol zahadzovať do záchodu. No po istom čase ho znovu premkne tá jeho mánia a rozposiela poslov na koňoch, aby hľadali nových čarodejov. Teda aj tú odmenu sľúbil, tri tisícky, vďaka čomu sa sem zbehlo zopár pomätencov, túlavých rytierov, dokonca aj jeden pastier, kretén známy všade na okolí, nech odpočíva v pokoji. A striga sa má dobre. Akurát že sem-tam niekoho roztrhá. Dá sa na to zvyknúť. A z tých hrdinov, čo sa ju pokúšajú odčarovať, je aspoň taký úžitok, že obluda sa nažerie hneď na mieste a nelobzuje mimo paláca. A Foltestov nový zámok je celkom pekný.

– Za tých šesť rokov, – Geralt zdvihol hlavu, – za celých šesť rokov sa to nikomu nepodarilo?

– Veru nie, – premeral si Velerad zaklínača prenikavým pohľadom. – Lebo celá záležitosť je fakticky neriešiteľná, bude sa s tým treba zmieriť. Hovorím o Foltestovi, našom milostivom a milovanom vládcovi, ktorý ešte stále pribíja tie vyhlášky na križných cestách. Ibaže tých ochotných dobrovoľníkov je akosi pomenej. Ne-

dávno sa síce jeden našiel, ale chcel tie tri tisícky bez vyjednávania vopred. A tak sme ho zašili do vreca a hodili do jazera.

– Podvodníkov sa vždy dosť nájde.

– Tak veru. Je ich dokonca priveľa, – pritakal kastelán a nespúšťal zo zaklínača oči. – Keď teda pôjdeš do zámku, nepýtaj si zlato vopred. Ak tam vôbec pôjdeš.

– Pôjdem.

– Nuž, rob, ako myslíš. Pamätaj však na moju radu. A keď už hovoríme o odmene, v posledných dňoch sa začalo hovoriť o jej druhej časti, veď som ti to už spomenul. Princeznú za ženu. Neviem, kto to vymyslel, ale ak striga vyzerá tak, ako sa hovorí, tak je to mimoriadne čierny žart. Beztak sa našli hlupáci, čo sa hnali do paláca cvalom, len čo sa rozchýrilo, že sa tu naskytá príležitosť vstúpiť do kráľovskej rodiny. Konkrétne, dvaja obuvníci tovariši. Povedz, Geralt, prečo sú akurát obuvníci takí hlúpi?

– Neviem. A zaklínači, pán kastelán? Tí to neskúšali?

– Zopár sa ich našlo, akože by nie. Ale keď sa dozvedeli, že strigu treba odčarovať, a nie zabiť, najčastejšie iba pokrčili plecami a odišli. Aj preto podstatne narástol môj rešpekt voči zaklínačom, Geralt. No a potom prišiel jeden, mladší ako ty, meno si už nepamätám, ak ho vôbec prezradil. Ten sa pokúsil.

– No a?

– Zubatá princezná porozťahovala jeho vnútornosti široko-ďaleko. Na pol dráhy strely z luku.

Geralt kývol hlavou.

– To je všetko?

– Ešte jeden bol.

Velerad chvíľu mlčal. Zaklínač ho nesúrnil.

– Tak veru, – povedal napokon kastelán. – Ešte jeden bol. Spočiatku, keď mu Foltest pohrozil šibenicou, ak strigu zabije alebo skaličí, iba sa zasmial a začal sa baliť. No ale potom...

Velerad znovu stíšil hlas takmer do šepotu a naklonil sa ponad stôl.